

FOMENT DE CIUTAT, SA

PLEC DE CLÀUSULES TÈCNIQUES

CONTRACTACIÓ NO HARMONITZADA

**SERVEI DE MEDIACIÓ DE PROGRAMES DE CULTURA I EDUCACIÓ I
COMUNITARIS ALS BARRIS DE LA CIUTAT DE BARCELONA EN EL MARC DEL
PLA DE BARRIS 2022-2023**

F220000203

ÍNDEX

CLÀUSULA 1.- ANTECEDENTS

CLÀUSULA 2.- OBJECTE I OBJECTIUS DEL CONTRACTE

CLÀUSULA 3.- DESTINATARIS DEL SERVEIS

CLÀUSULA 4.- RECURSOS HUMANS I FUNCIONS DEL PERSONAL

CLÀUSULA 5.- CALENDARI, HORARI I DURADA DEL CONTRACTE

CLÀUSULA 6.- LLOC DE DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

CLÀUSULA 7.- SEGUIMENT I AVALUACIÓ

CLAUSULA 8.- COMUNICACIÓ

CLÀUSULA 1.- ANTECEDENTS

L'empresa municipal Foment de Ciutat SA, com a adjudicatària del desenvolupament dels Plans de Barri de Barcelona (PdB), té l'encàrrec de redactar i executar els 15 Plans de Barri que actuen a 23 barris de la ciutat, durant el període 2021-2024.

<https://www.pladebarris.barcelona/ca/el-pla-dels-barris-de-barcelona>

En el marc del Pla de Barris, l'Ajuntament de Barcelona busca projectes que contribueixin a reduir les desigualtats entre els barris de la ciutat de forma que donin eines per al desenvolupament d'aquells que actualment estan en una situació més desfavorida.

Aquest augment de les desigualtats també es troba en l'àmbit cultural i educatiu, on hi ha grans diferències en quan a l'accés i la pràctica de les diverses representacions artístiques com ara la música, les arts plàstiques o les arts escèniques.

Entre aquestes desigualtats, també hi ha les que tenen a veure amb el dret a participar en la vida cultural a la ciutat. Les desigualtats en la participació i l'accés cultural estan determinades per factors socials i econòmics múltiples (nivell educatiu, recursos econòmics, territori, etcètera). Alhora, les desigualtats socials i d'oportunitats, entre les quals hi ha les educatives, estan condicionades també per la participació (o no) en activitats culturals d'aquests infants o joves.

Es per aquest motiu que potenciar l'accés a la cultura des de l'educació és un element clau alhora d'aconseguir els objectius marcats pel Pla de Barris, amb el convenciment que les arts són una bona estratègia al voltant de les quals es pot ajudar a reforçar i crear nous lligams que enforteixin una comunitat.

L'estreta col·laboració amb l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) des de la nova Direcció de Cultura i Educació als Barris permet assegurar que els projectes sorgits d'aquesta mediació tinguin la qualitat artística necessària i alhora garanteix la connexió dels projectes amb els equipaments culturals de barri i de ciutat i permet interactuar amb altres experiències i projectes de la resta de Barcelona.

Alhora, l'estreta relació amb el Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) ens permet garantir que les propostes de cultura que es duguin a terme, tant dins com fora l'horari escolar, estan ben encaixades i mantenen la coherència amb el projecte educatiu de cada centre.

El desembre del 2018 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar la mesura de govern "Cap a una política pública de cultural i educació"

https://www.barcelona.cat/barcelonacultura/sites/default/files/mg_culturaeducacio_plaaccio_af.pdf

El servei de mediació cultural objecte d'aquest plec pretén col·laborar en la consecució dels objectius exposats aquesta mesura, posant especial èmfasi en aquells que tenen com a finalitat reduir les desigualtats existents en el dret a la participació en la vida cultural de la ciutat i garantir l'equitat d'oportunitats en l'accés a l'educació vinculada a la formació artística i cultural.

Els objectius i les tasques que s'exposen en aquest plec de condicions ja s'estan duent a terme en l'actualitat i permeten la continuació d'un programa que va néixer amb la primera edició de PdB (2016-2020) i que ara suma la participació dels nous barris presents en la segona edició (2021-2024),

Les avaluacions que de forma periòdica s'han anat fent, ens demostren que és totalment adequat i necessari la figura del mediador cultural per avançar cap als objectius proposats i que aquesta és la peça clau per aterrar les accions als territoris. Una mostra d'aquesta valoració es que la majoria dels projectes engegats per aquestes figures, s'han convertit en iniciatives totalment troncal de les propostes de l'àmbit de la cultura i educació de la totalitat dels Plans de Barri actuals.

Com ha estat fins ara, aquesta línia es seguirà treballant des del Grup Impulsor i de seguiment integrat tant per Pla de Barri (Foment de Ciutat), Direcció Cultura i Educació als barris (ICUB), Consorci Educació (CEB) i els tècnics responsables de les diferents àrees afectades dels districtes.

CLÀUSULA 2.- OBJECTE I OBJECTIUS DEL SERVEI

L'objecte d'aquest plec és la contractació de l'equip de mediadors/es culturals que vinculen cultura i educació i promouen els ensenyaments i la pràctica artística en el marc de Pla de Barri.

Els objectius generals són:

- Desenvolupar i assegurar, en la mesura que sigui possible, una oferta cultural educativa equilibrada territorialment i dirigida a població de totes les edats i al llarg de tota la vida. Per tant, establint itineraris de continuïtat tant en els contextos escolars, com fora del marc reglat i en l'àmbit comunitari. En funció de la situació actual, sembla urgent actuar, preferentment, en aquells territoris amb més dèficits i mancances.
- Connectar agents culturals i educatius, tot superant la segmentació entre institucions culturals i educatives que molt sovint es produeix.
- Desenvolupar un tipus d'intervenció basada en les necessitats i capacitats detectades a cada territori i les seves especificitats, promovent la dimensió comunitària.
- Valorar els centres educatius com a generadors de coneixement, continguts i creacions, més enllà del seu rol de divulgadors i transmissors. I, al mateix temps, potenciar la dimensió educativa dels centres culturals i dels espais de creació presents a un territori.
- Vincular els processos i els agents de la creació contemporània al compromís amb els valors intrínsecs de la cultura (la llibertat creativa, la formació estètica i l'expressivitat, la memòria, la recerca...) com a motors del desenvolupament educatiu de la ciutat.
- Contribuir al reconeixement de les capacitats de les persones i les comunitats.
- Reconèixer i impulsar el desenvolupament de pedagogies d'educació cultural i artística múltiples i heterogènies que: comparteixen el respecte pels coneixements diversos, la sistematització i el rigor en l'adquisició dels llenguatges expressius, l'aprenentatge universal inclusiu i el protagonisme de les persones en el procés d'aprenentatge.
- Desenvolupar estructures de governança (de disseny, desplegament i avaluació de programes i projectes en aquesta direcció) sostenibles i alhora adaptables.

Impulsar un model d'intervenció conjunta i de desplegament de programes basat en la diagnosi, l'acció i l'avaluació.

Els objectius específics són:

- Donar continuïtat a la tasca que els mediadors/es culturals estan duent en l'àmbit educació i cultura del Pla de Barris en l'actualitat.

Per a l'assoliment d'aquests objectius és imprescindible estructurar les propostes en base a dos grans eixos de treball. Sobretot per a assegurar l'abordatge integral a partir de línies d'actuació que tinguin en compte les propostes de cultura i educació a desenvolupar en el context **formal** (dins dels centres educatius en horari reglat), **no formal** (dins o fora dels centres educatius però en horari no reglat, com seria la major part d'activitats extraescolars) i **informal** (considerant aquells aprenentatges que s'ofereixen de forma no regulada o estructurada sinó en base a pràctiques i participació en propostes i col·lectius no formalitzats). En funció d'aquestes premisses es proposa desplegar propostes de cultura i educació a partir de dos grans eixos:

Eix 1) Accions per desenvolupar dins els contextos escolars i d'educació formal.

Eix 2) Accions i programes per desenvolupar en els entorns educadors no formals o informals.

EIX 1: Contextos escolars i d'educació formal

Fa referència al desenvolupament de programes que vinculen cultura i educació en el si de l'escola, en totes les seves etapes, des de l'educació infantil, la primària i la secundària, fins als ensenyaments post-obligatoris.

En un context de canvi de paradigma educatiu com el que està vivint actualment el sistema escolar, cal insistir en el rol especialment significatiu de les pràctiques artístiques en aquestes transformacions educatives. Més pes dels llenguatges artístics a l'escola contribueix a articular un enfocament integral de l'educació, en el qual l'infant esdevingui el centre de l'aprenentatge, experimenti i creixi cooperant amb els iguals.

Més enllà de promoure "activitats" i "programes" puntuals, cal estimular la posada en marxa de processos de cooperació sostenibles i amb aportacions recíproques entre entitats i institucions culturals i educatives.

EIX 2: Entorns educadors no formals i informals

En aquest apartat es consideren tant les intervencions que es desenvolupen dins els equipaments educatius fora de l'horari lectiu, com les que tenen lloc en altres equipaments culturals i educatius (no obligatoris o no formals). Tot i que es posaria un èmfasi especial en aquells equipaments culturals de proximitat (centres cívics i biblioteques) i en els centres municipals d'ensenyaments musicals, cal tenir en compte tots els agents, tant els públics com els d'iniciativa privada, social o comunitària, ja que el seu conjunt constitueix el mapa de recursos d'ensenyaments artístics i d'accés a la cultura disponibles a cada barri.

El rol de les famílies en la creació d'hàbits culturals és fonamental; per tant, aquest rol haurà d'esdevenir un objectiu central de les polítiques públiques que cal proposar.

També cal reconèixer i promoure, especialment, la dimensió pedagògica dels projectes culturals populars i comunitaris desenvolupats per entitats de cultura tradicional, per organitzacions i projectes de creació artística participativa i comunitària i per grups i col·lectius informals.

Per tant, i en funció d'aquests eixos i característiques a desenvolupar en el desplegament d'aquest tipus de projectes caldrà treballar en els diferents territoris objecte d'intervenció d'aquest contracte en base als següents criteris:

- No homogeneïtzar les propostes educatives i culturals sinó **adaptar-les a cada entorn**.
- Tenir en compte i **treure el màxim profit del que ja existeix**, tan material – equipaments- com immaterial -persones, idees i projectes.
- Evitar **dependències** a entitats o institucions que no fomentin la sostenibilitat dels projectes a mig i llarg termini.
- Fomentar una **mediació cultural sostenible**. Que permeti avançar progressivament a partir de poques idees que es vagin consolidant i madurant paulatinament.
- Fomentar la **interconnexió entre programes de suport i foment de la pràctica artística**. La clau de l'èxit d'aquest projecte serà la capacitat de relacionar els diferents programes i considerar-los d'una manera integral. La capacitat amb la que els diferents beneficiaris puguin transitar entre les diferents accions i programes és el factor que pot propiciar un acostament que combini participació, experiència artística, creativitat i innovació i, sobretot, el desenvolupament tant a nivell personal com comunitari.
- **Promoure la qualitat i la interdisciplinarietat (des d'un punt de vista tant de procés i metodologia de treball com de resultats) en totes les propostes.**

A partir del que s'ha comentat, es planteja diferenciar tres grans àmbits en els que desenvolupar les tasques de mediació cultural i educativa. En primer lloc el que podríem denominar com a **la formació en l'àmbit escolar formal**, en segon lloc la formació en **l'àmbit extraescolar i la regular** en el temps de lleure adreçada tant a infants com a adolescents i, per últim, **la sensibilització-creació comunitària**

a. Àmbit Escolar

En aquest apartat s'inclourien aquelles accions encaminades a fomentar la pràctica artística dins dels centres educatius de primària i secundària d'un territori, fent diversos tipus d'aproximacions com ara:

- Potenciar i reorientar (si fos necessari) l'aprenentatge i la pràctica artística d'aquelles matèries que s'ofereixen de forma habitual i dins l'horari escolar.
- Ampliar cap a propostes de pràctica artística matèries de lliure elecció puguin encaixar en el projecte de centres que cada institut desenvolupa.
- Generar projectes de col·laboració estable entre grans institucions culturals de la ciutat i centres educatius.
- Incorporar projectes de creació artística i innovació.

b. Àmbit Extraescolar i formació de llarga durada

En aquest apartat s'inclourien aquelles accions encaminades a fomentar la pràctica artística i científica fora de l'horari escolar ja sigui en centres educatius de primària i secundària d'un territori, com en aquells equipaments de proximitat (centre cívics, casals de barri, biblioteques...) , a través de:

- Col·laborar estretament amb la iniciativa de PdB i ICUB d'oferir una oferta cultural i científica per iniciar el curs 2022-2023 en els barris de PdB i que queda ben delimitada en el Plec Tècnic que acompanya el concurs públic promogut per PdB per tal que es desenvolupi aquesta línia.
- Aportar tot el coneixement que els mediadors/es culturals de PdB tenen en relació a les característiques de cada centre escolar, les dinàmiques comunitàries de cada barri i el coneixement de l'àmbit cultural en general i en particular aquell que va dirigit a una població en edat d'educació obligatòria.

c. Sensibilització i Desenvolupament Comunitari

Pel context en el que es desenvolupa el programa és convenient treballar l'àmbit de la sensibilització i desenvolupament comunitari. És a dir, contemplar totes aquelles propostes que vinculen pràctica artística, participació i expressió cultural ja sigui en el marc del calendari festiu o de qualsevol altre esdeveniment de relació i expressió de cultura popular.

S'inclouria tot aquell teixit que desenvolupa una experiència artística en el marc d'un esdeveniment de cultura popular, o bé de manera més informal i espontani en qualsevol espai del barri o territori, com per exemple, grups de percussió, Cuadro flamenco o de sevillanes, banda musical, grup de música pop rock, etc. De la mateixa manera s'inclourien projectes de creació comunitària ja sigui a través de les arts escèniques (grups de teatre aficionat..), de la música (corals, etc..) o de les arts plàstiques (decoració de carrers per festa major, escenografia de carnaval i disfresses, etc..).

En definitiva es tractaria d'aprofitar l'energia i potencialitats presents a un territori i ampliar la seva vessant creativa i d'experiència artística. **Crear un clima en el que per aquells que ho vulguin no sigui estrany expressar-se i formar-se en l'expressió artística.**

Partint també de la premissa que cal **treballar amb els espais disponibles i, per tant, sobretot amb els propis centres d'educació i els centres cívics.** Així com **coordinar-se amb el teixit associatiu** que ja treballa en el camp dels continguts per a generar una xarxa d'activitats encaminades a enfortir el contacte amb l'activitat artística i cultural.

En aquest apartat també s'inclouria la programació cultural d'equipaments i entitats que durant tot l'any o en el marc del cicle festiu ofereixen com a divulgació.

CLÀUSULA 3. DESTINATARIS DELS SERVEIS

Els barris d'intervenció d'aquest programa son als que corresponen a la quasi totalitat de Plans de Barris, indistintament de si gaudeixen d'un desplegament integral i intensiu o son considerats de manteniment.

Així doncs ens referim a :

- Zona Nord (Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona)
- Trinitat Nova
- Roquetes
- Verdum
- Prosperitat

- Turó de la Peira-Can Peguera
- Trinitat Vella
- El Besòs-El Maresme
- El Raval
- El Carmel- Can Baró
- Poble-sec
- La Verneda-La Pau
- Sant Genís -La Teixonera
- La Marina
- El Gòtic

Els i les beneficiaries d'aquest programa de mediació cultural i comunitària es troben entre:

- ✓ Comunitat educativa de les escoles i instituts situats en els barris objecte de la internació (mestres, alumnes i famílies)
- ✓ Veïns i veïnes a títol personal que participen de les diverses propostes culturals que les diverses entitats del territori i/o el servei de mediació cultural generen
- ✓ Aquelles entitats i grups organitzats que amb l'aportació del mediador/a poden fer créixer el seu projecte i ajudar-lo en la seva connexió al territori.
- ✓ Entitats socials, culturals i educatives i col·lectius del territori que desenvolupen projectes de caràcter sociocultural.
- ✓ Programes municipals desenvolupats des de diferents àrees municipals de promoció del desenvolupament social i comunitari a partir de la pràctica artística.
- ✓ Equips gestors dels equipaments de proximitat (centres cívics, casals de barri, espais joves, etc..) i de la resta d'equipaments culturals presents en els diferents territoris.

CLÀUSULA 4.- RECURSOS HUMANS, MATERIALS I FUNCIONS DEL PERSONAL

Per al desenvolupament d'aquest projecte és necessari portar a terme la contractació d'un equip de 3 especialistes en mediació cultural i creació artística comunitària i participativa i que tindrà com a objecte seguir desenvolupant i mediar tot un seguit de programes i accions ja existents i futurs als barris de Pla de Barris.

Els tècnics/ques que formin aquest equip especialista en **mediació de projectes culturals i educatius** haurà de complir els següents requisits:

- L'experiència i coneixement en el camp de la pedagogia artística i la creació cultural i comunitària en els darrers 2 anys en projectes desenvolupats a territoris de Barcelona i amb col·lectius de diferents edats i en situació de risc d'exclusió social.
- Experiència en el desenvolupament de nous projectes que requereixin una important coordinació interinstitucional i amb diferents tipus de col·lectius i entitats.
- Coneixement d'experiències d'àmbit similar en altres realitats i països per tal d'aportar un valor afegit en quant a noves propostes a poder plantejar en un àmbit força inexplorat a la nostra ciutat.

Les seves funcions serien, per tant,

- En l'àmbit educatiu (dins i fora escola) :

- Connexió amb el conjunt d'agents educatius (tant de formació formal i reglada com la de lleure i informal).
 - Coordinació amb les entitats que estiguin desenvolupant algun tipus de projecte de formació i ensenyament artístic.
 - Codisseny amb els centres cívics de l'oferta d'ensenyaments artístics adreçats a infants, adolescents i adults i en col·laboració amb projectes i equipaments que treballin per a aquests segments de població.
 - Coordinació amb institucions com l'ESMUC i les Escoles Municipals de Música les accions pedagògiques a desenvolupar dins dels centres educatius. Així com d'altres equipaments culturals de referència a nivell de ciutat.
 - Producció de les diferents activitats generades mitjançant els diferents programes d'ensenyaments artístics.
 - Coordinació i connexió de les activitats generades entre els diferents actors i equipaments del territori (centres educatius, socials, culturals, etc.).
- En l'àmbit comunitari :
 - Connexió amb el teixit associatiu del territori.
 - Coordinació amb les entitats que estiguin desenvolupant algun tipus de projecte de formació i ensenyament artístic.
 - Co-disseny amb els centres cívics de l'oferta d'ensenyaments artístics adreçats a infants, adolescents i adults i en col·laboració amb projectes i equipaments que treballin per a aquests segments de població.
 - Coordinació amb institucions culturals i les Escoles Municipals de Música (presentes en aquests territoris) de cara a plantejar les accions pedagògiques a desenvolupar dins dels centres educatius.
 - Producció de les diferents activitats generades mitjançant els diferents programes d'ensenyaments artístics.
 - Coordinació i connexió de les activitats generades entre els diferents actors i equipaments del territori (centres educatius, socials, culturals, etc).
 - Connexions i projectes en col·laboració amb altres entitats i agents que estiguin portant a terme projectes educatius i de creació artística.
 - Connexions amb el teixit veïnal i social del territori per garantir sinergies i aliances amb els projectes d'educació artística que es puguin desenvolupar.
 - Ampliació, orientació i vinculació amb l'oferta cultural presents en el territori.

Per a portar a terme el servei, serà necessari que els tècnics adscrits al mateix disposin d'ordinadors portàtils que puguin traslladar als diferents barris on es desenvoluparà la seva coordinació, així com tecnologia necessària per a la comunicació entre ells/elles i amb la resta de personal intervinent en l'execució del Pla de Barris de Barcelona. Hauran d'estar localitzables, com a mínim, en horari d'oficina. El contracte preveu una partida alçada destinada a transport i desplaçaments.

CLÀUSULA 5.- CALENDARI, HORARI I DURADA DEL CONTRACTE

El contracte té una durada 18 mesos.

L'horari del mediador és de 38'5 hores setmanals que s'hauran de dur a terme en franges horàries flexibles depenent de les necessitats del servei, essent majoritàriament matí i tarda, excepte en moments relacionats amb el calendari festiu, que caldrà adaptar l'horari a les activitats que el programa genera.

CLÀUSULA 6.- LLOC DE DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El programa es durà a terme als barris del Pla de barris, tant si aquests estan en un PdB en un desplegament integral i intensiu, com en un desplegament de polítiques estructurals i de manteniment.

Per tant, la intervenció afecta a

- ✓ 6 DISTRICTES: Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta Guinardó
- ✓ 18 BARRIS: La Prosperitat, Turó de la Peira-Can Peguera, Roquetes-Verdum, Vallbona-Torre Baró-Ciutat Meridiana, Trinitat Nova, Bon Pastor-Baró de Viver, Trinitat Vella, Besòs Maresme, Raval, Poble-Sec, La Marina, El Carmel-Can Baró
- ✓ 57 CENTRES EDUCATIUS (36 escoles de primària, 12 instituts, 8 instituts escola, 1 centre d'educació especialitzat)
- ✓ 54 EQUIPAMENTS, ENTITATS, CREADOR(E)S (25 equipaments, 22 entitats, 7 creador(e)s independents)

En quan l'espai de treball dels mediadors/es culturals, aquests podran utilitzar les diverses oficines de PdB si ho precisen per estar aprop dels centres educatius i el territori.

CLÀUSULA 7.- SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Es portarà a terme una metodologia d'avaluació a partir d'un sistema d'indicadors ja establert (des del mateix Pla de Barris) i que recull dades de caràcter quantitatiu i qualitatiu. Aquestes dades, per a ser útils des d'un punt de vista de valoració han de ser recopilades d'almenys un 75% dels projectes desenvolupats i dels agents (entitats i centres educatius i culturals) participants en el conjunt dels projectes desplegats als diferents barris i territoris.

El licitador haurà de realitzar, un informe de seguiment passats 6 mesos des de l'inici del contracte i un cop finalitzat el servei, una memòria on es recullin les activitats realitzades i es valori per part d'aquesta, l'acompliment dels objectius fixats al programa per tal que Foment de Ciutat, ICUB i els Districtes en restin informats de la marxa del mateix.

Aquesta avaluació servirà per rectificar, ajustar i millorar els serveis oferts quan així sigui necessari en un futur.

Així mateix, s'establiran reunions de seguiment periòdiques amb la persona referent de l'ICUB, els caps de Projecte dels Plans de Barri afectats, així com al responsable de l'àmbit social de Pla de Barris per tal de fer valoració de la implantació del programa, les incidències detectades, els aspectes de millora, dificultats amb les que s'han trobat, necessitats d'espai, etc.

CLÀUSULA 8 COMUNICACIÓ

La presència a les xarxes socials és indispensable per explicar millor l'impacte i la naturalesa de les accions derivades del Pla de Barris. Per aquest motiu, l'entitat col·laboradora es comprometrà a:

- Referenciar els projectes vinculats al programa objecte d'aquest contracte amb la següent etiqueta #Pladebarris#

- El Pla de Barris es compromet a citar (etiquetar) l'entitat col·laboradora a les publicacions fetes a xarxes socials. Tanmateix, l'entitat col·laboradora destacarà també que el projecte en qüestió forma part del Pla de Barris i etiquetaran els perfils oficials del projecte, a través dels següents perfils de xarxes socials:
 - Twitter: @pladebarrisbcn
 - Instagram: pladebarrisbcn
 - Facebook: Pla de Barris de Barcelona
 - Hashtag: #Pladebarris
- Caldrà enllaçar sempre que sigui possible el web del Pla de Barris: www.pladebarris.barcelona i sempre que el projecte tingui una pàgina pròpia dins l'estructura de continguts del web de Pla.

Barcelona,

Fina Pidelaserra i Font
Coordinadora de l'àmbit de drets socials del Pla de Barris de Barcelona